

Valsts ieņēmumu
dienests

Izmaiņas iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošanas kārtībā no 2022. gada

2021. gada 14. decembrī izdoti grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumos Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība". Minētie grozījumi 2021. gada 23. decembrī publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" Nr. 248 ([2021/248.3](#)).

Noteikumi nodrošina vienveidīgu dažādu likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" ietvertu normu piemērošanu, tai skaitā arī dažādu nodokļa atbrīvojumu piemērošanu.

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamie ienākumi

Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi, kas Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma izpratnē nav ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekams objekts, neatkarīgi no tā, vai attiecīgie izdevumi ir vai nav sadalāmi personāli, tiek **uzskatīti par ienākumu, par kuru nav jāmaksā algas nodoklis**.

Izdevumi darbinieka nogādāšanai no dzīvesvietas uz darbu un no darba uz dzīvesvietu, ja darba specifikas dēļ darbiniekam nav iespējams nokļūt darbā vai pēc darba dzīvesvietā ar sabiedrisko transportu vai sabiedriskā transporta izmantošana, vērtējot pēc ceļā pavadītā laika un sabiedriskā transporta kursēšanas laika grafika, nav lietderīga salīdzinājumā ar darba devēja nodrošināto transporta pakalpojumu, tiek **uzskatīti par ienākumu, par kuru nav jāmaksā algas nodoklis**.

Uzturnauda (alimenti) nav apliekama ar iedzīvotāju ienākuma nodokli. Ar jēdzienu uzturnauda (alimenti) saprot uzturlīdzekļus bērniem, kā arī līdzekļus iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai bijušajam laulātajam.

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliek kompensācijas izmaksas, kas likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" izpratnē ir arī Latvijas Olimpiskās vienības sportistu **ēdināšanas izdevumi** neatkarīgi no organizācijas, kas sedz minētos izdevumus.

Ienākuma apmēra noteikšana no kapitāla aktīviem

Dāvinot kapitāla aktīvu, kura vērtība nav norādīta dāvinājuma līgumā, šīs dāvanas (kapitāla aktīva) vērtība tiek noteikta saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.⁹ pantā un noteikumos noteikto speciālo kapitāla aktīva iegādes vērtības noteikšanas kārtību vai, ja konkrētajam kapitāla aktīvam minētā likuma 11.⁹ pantā un noteikumos nav noteikta speciāla kapitāla aktīva iegādes vērtības noteikšanas kārtība, par šī kapitāla aktīva **iegādes vērtību** tiks uzskatīta vērtība, kādu dāvinājuma saņēmējs **var pierādīt, iegūstot informāciju no dāvinātāja, vai kāda ir pieejama publiskajos reģistros dāvinājuma saņemšanas brīdī**. Attiecīgi vēlāk, atsavinot dāvināto kapitāla aktīvu, par tā iegādes vērtību tiks uzskatīta šādi noteiktā dāvanas vērtība.

Gadījumos, ja tiek atsavināts nekustamais īpašums, kurš pēc lietošanas veida ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, bet uz tā atrodas citai personai piederošas vai nenoskaidrotas piederības ēkas vai būves, darījumam ir piemērojams likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.⁷ panta trešajā daļā noteiktais nodokļa atbrīvojums.

Par kapitāla aktīva iegādes vērtību, ja tiek atsavināts kapitāla aktīvs, kas iegūts uz **atcēlēja līguma pamata gadījumos**, ja ir samaksāts, daļēji ir samaksāts vai nav samaksāts kapitāla pieauguma nodoklis ar atcēlēja līgumu atceltā atsavinājuma līguma vai atcēlēja līguma saistību izpildījuma rezultātā, **uzskata:**

- šī kapitāla aktīva vērtību, no kuras ir samaksāts nodoklis no kapitāla pieauguma ar atcēlēja līgumu atceltā atsavinājuma līguma vai atcēlēja līguma saistību izpildījuma rezultātā,
- šī kapitāla aktīva iegādes vērtību, par kādu kapitāla aktīvs iegūts pirms atcēlēja līguma noslēgšanas, ja ar atcēlēja līgumu atceltā atsavinājuma līguma vai atcēlēja līguma saistību izpildījuma rezultātā nodoklis no kapitāla pieauguma nav samaksāts.

Attaisnotie izdevumi un iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi

Fiziskā persona gada ienākumu deklarācijā drīkst iekļaut attaisnotos izdevumus par apdrošināšanas prēmiju maksājumiem atbilstoši dzīvības apdrošināšanas līgumam (ar līdzekļu uzkrāšanu) un iemaksām privātajā pensiju fondā, kurus veica pati par sevi vai tos par viņu veicis laulātais.

Gadījumos, kad fiziskā persona veic iemaksas privātā pensiju fonda pensiju plānā un daļēji tās iekļauj savas gada ienākumu deklarācijas attaisnotajos izdevumos, bet tajā pašā vai nākamajā gadā veic arī izmaksas no pensiju plāna, fiziskā persona palielina savu ar nodokli apliekamo ienākumu un, nosakot šo apliekamo ienākumu, ņem vērā attaisnoto izdevumu īpatsvaru attiecībā pret kopējām iemaksām privātajā pensiju fondā.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums ir piemērojams:

- par audžuģimenē (arī specializētajā audžuģimenē) ievietotu bērnu, kā arī pirmsadopcijas aprūpē esošu bērnu,
- par nestrādājošu laulāto, ja tā apgādībā ir bērni ar invaliditāti, trīs vai vairāk bērni u.c., kuri ir ievietoti audžuģimenē (arī specializētajā audžuģimenē), arī pirmsadopcijas aprūpē esoši bērni (arī tad, ja bērns nav nestrādājošā laulātā aizgādībā).

Citas izmaiņas

Noteikumi papildināti ar skaidrojumu un piemēru par samaksātā **sociālā nodokļa** summas **un valsts sociālās apdrošināšanas maksājumu** vai pēc būtības līdzīgu citu Eiropas Savienības dalībvalstu vai Eiropas Ekonomiskās zonas valstu normatīvajos aktos noteikto maksājumu **atskaitīšanas principu, aprēķinot iedzīvotāju ienākuma nodokli no iznomāta personāla ienākuma.**